

31 Οκτωβρίου, 1995

[ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 146, 28, 122, 124 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 760/94)

-
- Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προσόντα — Προσόντα που δεν προβλέπονται ούτε ως απαιτούμενα ούτε ως επιπρόσθετα — Βαρύτητα σύμφωνα με τα νομολογηθέντα
- Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Σύσταση του Προϊσταμένου του Τμήματος — Προσωπική γνώση και πληροφορίες που συνέλεξε ο Προϊστάμενος από άλλους λειτουργούς — Νομολογία επί του ζητήματος σε σχέση με τη νομιμότητα και την επάρκεια της αιτιολογίας της σύστασης — Κανένα ελάττωμα της σύστασης στην εξετασθείσα υπόθεση. 5
- Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Κριτήρια — Η φύση των ανατεθέντων σε υπάλληλο καθηκόντων δεν αποτελεί νόμιμο κριτήριο προαγωγής — Εξαιρέσεις, ορθό μέτρο κρίσεως υποψηφίων και η κριθείσα περίπτωση τήρησης του νόμου. 10
- Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Σύσταση του Προϊσταμένου του Τμήματος — Αιτιολογία — Όροι επαρκούς αιτιολόγησης από τη νομολογία — Αιτιολογημένη η σύσταση στην κριθείσα περίπτωση. 15
- Προσφυγή βάσει του Αρθρου 146 του Συντάγματος — Λόγοι ακυρώσεως — Έλλειψη αιτιολογίας — Δημόσιοι υπάλληλοι — Προαγωγές — Αιτιολογημένη η απόφαση της Ε.Δ.Υ. στην εξετασθείσα υπόθεση. 20
- Ο αιτητής προσέβαλε την προαγωγή των ενδιαφερομένων μερών στη θέση Ανώτερου Αποθηκάριου. 25

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

- 5 1. Η νομολογία πάνω στο θέμα της εκτίμησης των προσόντων που δεν αποτελούν επιπρόσθετο προσόν σύμφωνα με το σχετικό σχέδιο υπηρεσίας, όπως και γενικά των προσόντων πέραν των απαιτούμενων από το σχέδιο υπηρεσίας, είναι σαφής. Προσόν που δεν προβλέπεται από το σχέδιο υπηρεσίας σαν πλεονέκτημα είναι
10 στοιχείο που λαμβάνεται υπόψη στην εκτίμηση της ικανότητας του υποψηφίου για την καλύτερη εκτέλεση των καθηκόντων της θέσης. Δεν παραγνωρίζεται, αλλά συνεκτιμάται με τα υπόλοιπα στοιχεία στη γενική αξιολόγηση των υποψηφίων.

15 Στην παρούσα υπόθεση το σχέδιο υπηρεσίας δεν προβλέπει την κατοχή ακαδημαϊκών προσόντων ούτε ως απαιτούμενο προσόν, ούτε ως επιπρόσθετο προσόν. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι στην απόφασή της η Επιτροπή αναφέρει ότι η κατοχή ακαδημαϊκών προσόντων από τους μη επιλεγέντες υποψηφίους δεν μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να αντισταθμίσει τη γενική υπεροχή των επιλεγέντων. Η θέση ότι ο
20 αιτητής υπερέιχε έκδηλα σε προσόντα των ενδιαφερομένων μερών δεν ευσταθεί και θα πρέπει να απορριφθεί. Ο Διευθυντής και η Επιτροπή, ορθά δεν έδωσαν βαρύτητα στα ακαδημαϊκά προσόντα του αιτητή που δεν σχετιζόνταν με τη φύση των καθηκόντων της θέσης.

- 25 2. Ο τρόπος με τον οποίο ο προϊστάμενος τμήματος αξιολογεί τις απόψεις λειτουργών που συμβουλευείται δεν είναι δυνατόν να ελέγχεται δικαστικά (*Κατερίνα Γεωργιάδου ν. Δημοκρατίας*). Δεν είναι επίσης απαραίτητο όπως ο Διευθυντής καταγράφει στα πρακτικά την πηγή ή το θεμέλιο στο οποίο στηρίζει τη γνώση του, νοουμένου
30 βέβαια ότι η σύσταση περιέχει επαρκή αιτιολογία.

35 Το θέμα της προσωπικής γνώσης απασχόλησε το Δικαστήριο στην υπόθεση *Kleri Angelidou and Others v. The Republic* (1982) 3 C.L.R. 520, όπου τονίστηκε ότι αποτελεί παγιωμένη αρχή του διοικητικού δικαίου ότι προσωπική γνώση ή πληροφορία που κατέχεται από μέλη συλλογικού οργάνου για ένα υποψήφιο, αποτελεί υλικό το οποίο, στην απουσία ρητής αντίθετης νομοθετικής πρόνοιας, μπορεί νόμιμα να ληφθεί υπόψη για σκοπούς λήψης της απόφασης περί του υποψηφίου αυτού, νοουμένου ότι η γνώση αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη με σκοπό απλώς την ενδυνάμωση της άποψης που σχηματίστηκε
40 επί τη βάση άλλου υλικού που βρίσκεται ενώπιον του οργάνου, αλλά σαν ανεξάρτητο στοιχείο το οποίο δεν βρίσκεται σε συμφωνία με το άλλο υλικό. Η προσωπική γνώση θα πρέπει να καταγράφεται λεπτομερώς ούτως ώστε να καθίσταται δυνατός ο δικαστικός έλεγχος.

- Στο σχετικό πρακτικό της Επιτροπής εδώ φαίνεται ότι ο Διευθυντής για να προβεί στη σύστασή του δεν στηρίχθηκε μόνο στην προσωπική γνώση που είχε για τους υποψηφίους. Αναλύει τις απόψεις του τόσο για όλους τους υποψηφίους γενικά, όσο και για τους συστηνόμενους με λεπτομέρεια, συγκρίνοντας τους μάλιστα και ονομαστικά με άλλους υποψηφίους. Ο Διευθυντής αναφέρθηκε τόσο στα καθιερωμένα κριτήρια, όσο και στην προσωπική του γνώση συνοψίζοντας τη σύστασή του για τα τρία ενδιαφερόμενα μέρη. Στη συνέχεια εξηγεί με κάθε λεπτομέρεια τα στοιχεία που έλαβε υπόψη για τους υποψηφίους που συστήθηκαν με τρόπο που η σύστασή του να μη στερείται αιτιολογίας και ο δικαστικός έλεγχος να είναι δυνατός. Η προσωπική γνώση του Διευθυντή δεν απετέλεσε ξεχωριστό αυτοτελές στοιχείο άσχετο με την απόδοση των υποψηφίων, αλλά χρησιμοποιήθηκε σαν ενισχυτικό στοιχείο. Η αναφορά του Διευθυντή στην προσωπική του γνώση δεν γίνεται αφήνοντας άγνωστο το λόγο για τον οποίο κατά την κρίση του οι συστηθέντες ήταν καταλληλότεροι. Αντίθετα, με λεπτομέρεια ανέλυσε τα στοιχεία βάσει των οποίων κατέληξε στη συγκεκριμένη σύσταση.
- 5
- 10
- 15
- 20
3. Αναμφίβολα η φύση των καθηκόντων που ανατέθηκαν σε υπάλληλο δεν αποτελεί νόμιμο κριτήριο για την πρόκριση υπαλλήλου έναντι συναδέλφου του, εκτός ίσως όπου προκύπτει ότι στον τελευταίο ανατέθηκαν, λόγω ανεπάρκειας περιορισμένα καθήκοντα.
- 25
- Μέτρο κρίσης της αξίας των υποψηφίων είναι η επάρκεια και αποτελεσματικότητα με την οποία ασκούν τα καθήκοντά τους όπως αυτή αντικατοπτρίζεται στις ετήσιες υπηρεσιακές τους εκθέσεις και όχι η φύση ή το είδος της εργασίας που εκτελούν κατ' εντολή των ανωτέρων τους. Υπάλληλος στον οποίο ανατέθηκαν περιορισμένα ή υποδεέστερα καθήκοντα δεν μπορεί να τίθεται σε μειονεκτική ή δυσμενέστερη θέση έναντι συναδέλφου του στον οποίο παρασχέθηκε η ευκαιρία για πλήρη ανάπτυξη των ικανοτήτων του.
- 30
- 35
- Στην παρούσα υπόθεση δεν φαίνεται ότι οι τρεις συστηθέντες προτιμήθηκαν λόγω ειδικών καθηκόντων που τους ανατέθηκαν ή ότι στους άλλους υποψηφίους είχαν ανατεθεί υποδεέστερα καθήκοντα. Δεν μπορεί να λεχθεί ότι η αναφορά του Διευθυντή στα καθήκοντα των συστηθέντων θυματοποιεί είτε τον αιτητή, είτε άλλον υποψήφιο.
- 40
4. Δεν φαίνεται επίσης ορθή η θέση ότι ο Διευθυντής δεν προέβη σε ουσιαστική σύγκριση των υποψηφίων και ότι η σύσταση του απο-

τελεί απλή επανάληψη της διατύπωσης του νόμου και συνεπώς δεν είναι αιτιολογημένη.

5 Ο Διευθυντής έπρεπε να επιλέξει μεταξύ σχεδόν ίσων σε όλα υποψηφίων, τρεις των οποίων έπρεπε να καταλάβουν την επίδικη θέση. Παρέθεσε τα στοιχεία που συνθέτουν την προσωπική του γνώση και τα οποία καθιστούν τους συστηθέντες καταλληλότερους για προαγωγή. Το γεγονός ότι μερικά από τα στοιχεία πιθανώς να περιέχονται και στις υπηρεσιακές εκθέσεις δεν θα πρέπει να τον εμποδίσει να τα αναφέρει στη διατύπωση της αιτιολογημένης απόφασής του.

10 5. Είναι νομολογημένο ότι αν δεν υπάρχει αιτιολόγηση, το Δικαστήριο αδυνατεί να ελέγξει αν η απόφαση ήταν εύλογα επιτρεπτή, για να είναι δε νοητός ο έλεγχος θα πρέπει η πραγματική βάση πάνω στην οποία στηρίχτηκε η απόφαση να είναι γνωστή. (Βλ. **Δημοκρατία ν. Γεώργιου Χατζηγεωργίου**). Στην παρούσα υπόθεση η Επιτροπή ανέλυσε την απόφασή της παραθέτοντας τα στοιχεία που έλαβε υπόψη, μεταξύ των οποίων τα προσόντα των υποψηφίων, την αρχαιότητά τους, τη σύσταση του Διευθυντή και τις υπηρεσιακές εκθέσεις στο σύνολό τους. Η απόφαση της Επιτροπής περιέχει όλα τα στοιχεία που παρέχουν τη δυνατότητα στο Δικαστήριο να προβεί σε δικαστικό έλεγχο. Είναι νομολογημένο ότι δεν είναι αναγκαία η αναφορά σε καθένα από τους υποψηφίους χωριστά και η Επιτροπή δεν είναι ανάγκη να αναφέρεται ονομαστικά στον κάθε υποψήφιο.

30 Στην καλύτερη περίπτωση ο αιτητής θα μπορούσε να θεωρηθεί ισάξιος των συστηθέντων και τελικά προαχθέντων, ενώ υστερούσε καταφανώς, σε αρχαιότητα απ' αυτούς. Στη μια περίπτωση η αρχαιότητα του υπολειπόταν κατά τρία χρόνια και στην άλλη κατά δύο. Όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι οι συστηθέντες ήταν καθ' όλα εξαιρετικοί υποψήφιοι.

35 Κάτω από τις περιστάσεις δεν μπορεί να λεχθεί ότι η Επιτροπή απέτυχε να επιλέξει τον πραγματικά καλύτερο υποψήφιο.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.

40 Αναφερόμενες υποθέσεις:

Andreou v. Republic (1979) 3 C.L.R. 379,

Φιλίππιδης ν. Δημοκρατίας (1993) 3 Α.Α.Δ. 288,

<i>Αζίτζ v. Δημοκρατίας (1990) 3 A.A.Δ. 3898,</i>	
<i>Χρυσοστόμου v. E.E.Y. (1989) 3 A.A.Δ. 3186,</i>	
<i>Δημοκρατία v. Κουγκουρή κ.ά. (1993) 3 A.A.Δ. 598,</i>	5
<i>Theoclitou and Another v. Republic (1988) 3 (B) C.L.R. 1271,</i>	
<i>Βαρνάβα κ.ά. v. Δημοκρατίας (1990) 3 A.A.Δ. 1279,</i>	10
<i>Hadjiioannou v. Republic (1983) 3 C.L.R. 1041,</i>	
<i>Korai and another v. Cy.B.C. (1973) 3 C.L.R. 546,</i>	
<i>Δημοκρατία v. Παπαμιχαήλ (1989) 3 A.A.Δ. 823,</i>	15
<i>Ζαπίτης v. Δημοκρατίας (1989) 3 A.A.Δ. 1098,</i>	
<i>Γεωργιάδου v. Δημοκρατίας (1990) 3 A.A.Δ. 2480,</i>	20
<i>Angelidou and Others v. Republic (1982) 3 C.L.R. 520,</i>	
<i>Frangos v. Republic (1970) 3 C.L.R. 312,</i>	
<i>Χατζηγιάννη v. Δημοκρατίας (1994) 3 A.A.Δ. 1815,</i>	25
<i>Σολωμού κ.ά. v. Δημοκρατίας (1995) 4 A.A.Δ. 1904,</i>	
<i>Στεφάνου v. Δημοκρατίας (1990) 3 A.A.Δ. 3004,</i>	30
<i>Papadopoulos v. Republic (1982) 3 C.L.R. 1070,</i>	
<i>Χαραλαμπίδης v. Δημοκρατίας (1991) 3 A.A.Δ. 414,</i>	
<i>Αλεξάνδρου v. Δημοκρατίας (1995) 4 A.A.Δ. 244,</i>	35
<i>Louca v. P.S.C. and Others (1989) 3 C.L.R. 672,</i>	
<i>Καφουσιδέρης v. Δημοκρατίας (1995) 3 A.A.Δ. 170,</i>	40
<i>Piperi and Others v. Republic (1984) 3(B) C.L.R. 1306,</i>	
<i>Michanicos and Another v. Republic (1976) 3 C.L.R. 237,</i>	

Δημοκρατία ν. Χατζηγεωργίου (1994) 3 Α.Α.Δ. 574,

Μιλτιάδους κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 1318,

5 *Χατζηδάς ν. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 1121.*

Προσφυγή.

10 Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία προήχθησαν τα ενδιαφερόμενα μέρη στη μόνιμη θέση του Ανώτερου Αποθηκάριου στο Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών, αντί του αιτητή.

15 *Ξ. Ευγενίου για Α. Σ. Αγγελίδη, για τον Αιτητή.*

Α. Βασιλειάδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

20 ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ.: Ο αιτητής αξιώνει δήλωση του Δικαστηρίου ότι η πράξη της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ημερ. 24.6.1994, με την οποία προήγαγε από την 1.6.1994 τα ενδιαφερόμενα μέρη στη μόνιμη θέση του Ανώτερου Αποθηκάριου στο
25 Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών, αντί του αιτητή, είναι άκυρη και στερημένη παντός εννόμου αποτελέσματος.

30 Ο αιτητής ισχυρίζεται ότι η απόφαση της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας (στο εξής αναφερομένη ως "η Επιτροπή") είναι άκυρη για τρεις ουσιαστικούς λόγους:

(α) Η σύσταση του Διευθυντή επί της οποίας βασίστηκε η απόφαση ήταν αναιτιολόγητη και αόριστη,

35 (β) η απόφαση της Επιτροπής δεν ήταν αιτιολογημένη και

(γ) η Επιτροπή απέτυχε να επιλέξει τον πραγματικά καλύτερο υποψήφιο.

40 Ο αιτητής ισχυρίζεται ότι η σύσταση του Διευθυντή ήταν αναιτιολόγητη και αόριστη γιατί βασίστηκε κυρίως στην προσωπική του γνώση, χωρίς να αποκαλύπτεται ποία είναι και πώς διαμορφώθηκε, ενώ απλώς επαναλαμβάνει όρους που περιέχονται στο Νόμο κατά τρόπο γενικό και αόριστο. Περαιτέρω ο Διευθυντής

δεν προέβη σε καμιά ουσιαστική σύγκριση μεταξύ των υποψηφίων και δεν έλαβε υπόψη ότι ο αιτητής υπερείχε έκδηλα των ενδιαφερομένων προσώπων σε προσόντα που ήταν άμεσα σχετιζόμενα με τα καθήκοντα της θέσης. Εξάλλου ο Διευθυντής, σύμφωνα πάντα με τους ισχυρισμούς του αιτητή, πληροφωρώντας την Επιτροπή ότι οι υπηρεσιακές εκθέσεις για το 1993 δεν είχαν υποβληθεί, υπέβαλε αναληθή στοιχεία, ενώ η σχετική αναφορά του έγινε παράνομα και με σκοπό να παραπλανήσει την Επιτροπή, αφού οι υπηρεσιακές εκθέσεις για το 1993 ήταν έτοιμες από τον Απρίλιο του 1994. Γίνεται επίσης ισχυρισμός ότι όσα επικαλείται ο Διευθυντής αποτελούν εισαγωγή εξωγενών στοιχείων κρίσης υπό τη μορφή της ανάπλασης των ήδη υπαρχουσών ετήσιων αξιολογήσεων. Τέλος γίνεται ο ισχυρισμός ότι ο Διευθυντής με την αναφορά του στην ανατεθείσα στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα εργασία, θυματοποιεί τον αιτητή και τους άλλους υποψήφιους.

Στα πρακτικά της Επιτροπής ημερ. 9.5.1994 η σύσταση του Διευθυντή καλύπτει δύο σελίδες. Αφού γίνεται αναφορά σε όλους τους υποψήφιους, για τους οποίους αναφέρεται ότι ικανοποιούν τόσο την καλή γνώση της Ελληνικής όσο και της Αγγλικής καθώς και τις απαιτήσεις του σχεδίου υπηρεσίας για πολύ καλή γνώση των μεθόδων κοστολόγησης και των κυβερνητικών λογιστικών μεθόδων και διαδικασιών και αφού συστήνονται τα τρία ενδιαφερόμενα μέρη Σπύρος Κεττένης, Γεώργιος Γεωργίου και Αντωνάκης Σιακαλλής και στη συνέχεια αξιολογείται ο καθένας από τους τρεις προτεινόμενους χωριστά και με λεπτομέρεια. Για τους τρεις συστηθέντες ο Διευθυντής αναφέρεται τόσο στα καθήκοντά τους όσο και στις επί μέρους ικανότητές τους, προβαίνει δε και σε σύγκριση με άλλους υποψήφιους που υπερείχαν ελαφρά ή οριακά σε αρχαιότητα των συστηθέντων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο αιτητής δεν είναι μεταξύ των υποψηφίων που υπερείχαν των συστηθέντων σε αρχαιότητα, αντίθετα υστερούσε σε αρχαιότητα των ενδιαφερομένων μερών κατά δύο και τρία χρόνια.

Είναι η θέση του αιτητή ότι ο Διευθυντής δεν έλαβε υπόψη τα προσόντα του αφού ήταν ο μόνος που κατείχε πανεπιστημιακό δίπλωμα και συγκεκριμένα δίπλωμα Πολιτικών Επιστημών της Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών Αθηνών. Η νομολογία πάνω στο θέμα της εκτίμησης των προσόντων που δεν αποτελούν επιπρόσθετο προσόν σύμφωνα με το σχετικό σχέδιο υπηρεσίας, όπως και γενικά των προσόντων πέραν των απαιτούμενων από το σχέδιο υπηρεσίας, είναι σαφής. Προσόν που δεν προβλέπεται από το σχέδιο υπηρεσίας σαν πλεονέκτημα είναι στοιχείο που λαμβάνεται υπόψη στην εκτίμηση της ικανό-

5 τητας του υποψηφίου για την καλύτερη εκτέλεση των καθηκόντων της θέσης. Δεν παραγνωρίζεται, αλλά συνεκτιμάται με τα υπόλοιπα στοιχεία στη γενική αξιολόγηση των υποψηφίων. (*Andreou v. The Republic* (1979) 3 C.L.R. 379. Βλέπε επίσης *Φιλίππιδης ν. Δημοκρατίας* (1993) 3 Α.Α.Δ. 288, *Αζίζ ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 3898.)

10 Στην υπόθεση *Χρυσοστόμου ν. Ε.Ε.Υ.* (1989) 3 Α.Α.Δ. 3186, τονίστηκε ότι προσόντα πρόσθετα από εκείνα που προβλέπονται από το σχέδιο υπηρεσίας συνιστούν παράγοντα οριακής μόνο σημασίας για διεκδικήσεις του κατόχου τους για προαγωγή. (Βλ. επίσης *Δημοκρατία ν. Κουκκουρή και Άλλος* (1993) 3 Α.Α.Δ. 598, *Theoclitou & Another v. The Republic* (1988) 3(B) C.L.R. 1271, *Γεωργία Μιχαηλίδου-Βαρνάβα και Άλλη ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 1279.) Τα ακαδημαϊκά προσόντα λαμβάνονται υπόψη, αν είναι σχετικά με τα καθήκοντα της θέσης, ακόμα και αν το σχέδιο υπηρεσίας δεν το προβλέπει. Στην υπόθεση *Myrianthi HjiIoannou v. The Republic* (1983) 3 C.L.R. 1041, 1046, τονίστηκε ότι η κατοχή ακαδημαϊκών προσόντων επιπρόσθετων των απαιτούμενων από το σχέδιο υπηρεσίας τα οποία δεν αναφέρονται στο σχέδιο υπηρεσίας ούτε ως πλεονέκτημα, δεν πρέπει να βαρύνουν πολύ στην κρίση της Επιτροπής, η οποία θα πρέπει να επιλέξει τον καλύτερο των υποψηφίων με βάση τη συνολική ενόπιόν της εικόνα. Ακαδημαϊκά προσόντα 25 επιπρόσθετα εκείνων που προβλέπονται στο σχέδιο υπηρεσίας από μόνα τους δεν δεικνύουν έκδηλη υπεροχή. (Βλ. *Elli Korai and Another v. The Cyprus Broadcasting Corporation* (1973) 3 C.L.R. 546, *HjiIoannou v. The Republic*, ανωτέρω. Βλ. επίσης *Δημοκρατία ν. Παπαμιχαήλ* (1989) 3 Α.Α.Δ. 823 και *Μίχης Ζαπίτης ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 1098.)

30 Στην παρούσα υπόθεση το σχέδιο υπηρεσίας δεν προβλέπει την κατοχή ακαδημαϊκών προσόντων ούτε ως απαιτούμενο προσόν, ούτε ως επιπρόσθετο προσόν. Θα πρέπει να αναφερθεί 35 ότι στην απόφασή της η Επιτροπή αναφέρει ότι η κατοχή ακαδημαϊκών προσόντων από τους μη επιλεγέντες υποψηφίους δεν μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να αντισταθμίσει τη γενική υπεροχή των επιλεγέντων. Εν όψει των πιο πάνω βρισκω ότι η θέση 40 ότι ο αιτητής υπερέιχε έκδηλα σε προσόντα των ενδιαφερομένων μερών δεν ευσταθεί και θα πρέπει να απορριφθεί. Ο Διευθυντής και η Επιτροπή, ορθά δεν έδωσαν βαρύτητα στα ακαδημαϊκά προσόντα του αιτητή που δεν σχετιζονταν με τη φύση των καθηκόντων του Ανώτερου Αποθηκάρου του Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών.

Άλλο σημείο που τείνει κατά την άποψη του αιτητή να αποδείξει ότι η σύσταση του Διευθυντή ήταν αναιτιολόγητη και αόριστη είναι ότι ο Διευθυντής στηρίχτηκε κυρίως στην προσωπική του γνώση, χωρίς να αποκαλύπτεται ούτε ποιά είναι αυτή, ούτε πώς διαμορφώθηκε. Κατ' αρχήν, άγκαι η νομολογία απαιτεί μεν να καταχωρούνται οι συστάσεις του προϊστάμενου του τμήματος γιατί αποτελούν σοβαρό στοιχείο κρίσης για τον διοριζόμενο, δεν απαιτεί να καταγράφονται και οι απόψεις που άκουσε από άλλους λειτουργούς για να καταλήξει στην απόφασή του. Ο τρόπος με τον οποίο ο προϊστάμενος τμήματος αξιολογεί τις απόψεις λειτουργών που συμβουλευεται δεν είναι δυνατόν να ελέγχεται δικαστικά (*Κατερίνα Γεωργιάδου ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 2480). Δεν είναι επίσης απαραίτητο όπως ο Διευθυντής καταγράφει στα πρακτικά την πηγή ή το θεμέλιο στο οποίο στηρίζει τη γνώση του, νοουμένου βέβαια ότι η σύσταση περιέχει επαρκή αιτιολογία.

Το θέμα της προσωπικής γνώσης απασχόλησε το Δικαστήριο στην υπόθεση *Kleri Angelidou and Others v. The Republic* (1982) 3 C.L.R. 520, όπου τονίστηκε ότι αποτελεί παγιωμένη αρχή του διοικητικού δικαίου ότι προσωπική γνώση ή πληροφορία που κατέχεται από μέλη συλλογικού οργάνου για ένα υποψήφιο, αποτελεί υλικό το οποίο, στην απουσία ρητής αντίθετης νομοθετικής πρόνοιας, μπορεί νόμιμα να ληφθεί υπόψη για σκοπούς λήψης της απόφασης περί του υποψηφίου αυτού, νοουμένου ότι η γνώση αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη με σκοπό απλώς την ενδυνάμωση της άποψης που σχηματίστηκε επί τη βάσει άλλου υλικού που βρίσκεται ενώπιον του οργάνου, αλλά σαν ανεξάρτητο στοιχείο το οποίο δεν βρίσκεται σε συμφωνία με το άλλο υλικό. Η προσωπική γνώση θα πρέπει να καταγράφεται λεπτομερώς ούτως ώστε να καθίσταται δυνατός ο δικαστικός έλεγχος. (Βλ. επίσης *Frangos v. The Republic* (1970) 3 C.L.R. 312, 333-338). Επίσης στην υπόθεση *Ευάνθη Σταυροή Χ" Γιάννη ν. Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 1815, τονίστηκε ότι δεν αρκεί ο προϊστάμενος να στηρίζεται γενικά στην προσωπική του γνώση χωρίς να αποκαλύπτει συγχρόνως τα στοιχεία που του την διαμόρφωσαν, από τα οποία φανερώνεται η υπηρεσιακή ποιότητα του υπαλλήλου και τα οποία ωθούν τον προϊστάμενο στην εκδήλωση της προτίμησής του. Οι αρετές του συστηνόμενου που υπέπεσαν στην προσωπική αντίληψη του προϊστάμενου αποτελούν ίσως το πιο στέρεο υπόβαθρο για την εισήγηση, φτάνει μόνο να έρχονται στην επιφάνεια για σκοπούς ελέγχου. Η επίκληση απλά και μόνο της προσωπικής γνώσης που έχει ο Διευθυντής, αφού ταιριάζει σχεδόν σε κάθε περίπτωση, θα μπορούσε να χρησιμοποιείται καταχρηστικά για να δικαιολογήσει κάθε σύσταση.

5 Στο σχετικό πρακτικό της Επιτροπής φαίνεται ότι ο Διευθυντής για να προβεί στη σύστασή του δεν στηρίχτηκε μόνο στην προσωπική γνώση που είχε για τους υποψηφίους. Αναλύει τις απόψεις του τόσο για όλους τους υποψηφίους γενικά, όσο και για τους συστηνόμενους με λεπτομέρεια, συγκρίνοντας τους μάλιστα και ονομαστικά με άλλους υποψηφίους. Ο Διευθυντής αναφέρθηκε τόσο στα καθιερωμένα κριτήρια, όσο και στην προσωπική του γνώση συνοψίζοντας τη σύστασή του για τα τρία ενδιαφερόμενα μέρη. Στη συνέχεια εξηγεί με κάθε λεπτομέρεια τα στοιχεία που έλαβε υπόψη για τους υποψηφίους που συστήθηκαν με τρόπο που η σύστασή του να μη στερείται αιτιολογίας και ο δικαστικός έλεγχος να είναι δυνατός. Η προσωπική γνώση του Διευθυντή δεν απετέλεσε ξεχωριστό αυτοτελές στοιχείο άσχετο με την απόδοση των υποψηφίων, αλλά χρησιμοποιήθηκε σαν ενισχυτικό στοιχείο. Η αναφορά του Διευθυντή στην προσωπική του γνώση δεν γίνεται αφήνοντας άγνωστο το λόγο για τον οποίο κατά την κρίση του οι συστηθέντες ήταν καταλληλότεροι. Αντίθετα, με λεπτομέρεια ανέλυσε τα στοιχεία βάσει των οποίων κατέληξε στη συγκεκριμένη σύσταση.

20 Έγινε επίσης ισχυρισμός ότι ο Διευθυντής αναφέρθηκε σε δήθεν μη υπαρκτή έκθεση για το 1993, ενώ η έκθεση ήταν έτοιμη από τον Απρίλιο του 1994. Είναι η θέση του αιτητή ότι ο Διευθυντής με τη μη αναφορά του στις υποβληθείσες εκθέσεις παραπλάνησε την Επιτροπή. Η έρευνα που έκαμα στους φακέλους που τέθηκαν ενώπιόν μου δεν απέδωσε έκθεση για το 1993 και έτσι καταλήγω στο συμπέρασμα ότι οι υπηρεσιακές εκθέσεις για το 1993 δυνατόν μεν να είχαν ετοιμαστεί, αλλά κατά την ημερομηνία της απόφασης, ήτοι στις 9.5.1994, δεν βρίσκονταν στο σχετικό φάκελο. Έτσι και αυτός ο ισχυρισμός του αιτητή θα πρέπει να απορριφθεί, γιατί δεν αποδεικνύεται ότι έγινε οποιαδήποτε προσπάθεια παραπλάνησης της Επιτροπής.

35 Ο αιτητής ισχυρίζεται εξάλλου ότι σημεία στη σύσταση του Διευθυντή αποτελούν εισαγωγή εξωγενών στοιχείων κρίσης, υπό τη μορφή της ανάπλασης των ήδη υπαρχουσών και συνταχθεισών σε ανύποπτο χρόνο, σε σχέση με τη συγκεκριμένη προαγωγή, ετησίων αξιολογήσεων, ενώ η αναφορά του στα επί μέρους καθήκοντα των συστηθέντων θυματοποιεί τον αιτητή και 40 άλλους υποψηφίους που με οδηγίες του ιδίου εργάζονταν σε άλλα τμήματα. Στη σύσταση δεν φαίνεται να αναφέρεται οτιδήποτε που να συγκρούεται με το περιεχόμενο των φακέλων που βρίσκονταν ενώπιον της Επιτροπής. Αντίθετα φαίνεται ότι απλώς ο Διευθυντής προέβη σε συνεκτίμηση και όχι σε ανάπλαση ή αλ-

λαγή των υπαρχόντων στοιχείων. Μέσα στη διακριτική ευχέρεια του Διευθυντή είναι και η εξουσία να αξιολογεί τα στοιχεία των φακέλων και να καταλήγει σε συμπεράσματα. Η χρησιμοποίηση από τον Διευθυντή στοιχείων που ήδη έχουν αξιολογηθεί στις υπηρεσιακές εκθέσεις δεν τα καθιστά εξωγενή στοιχεία. (Βλ. **Σωτηρούλλα Μικαίου - Σολωμού και άλλου ν. Δημοκρατίας** (1995) 4 Α.Α.Δ. 1904.) Ο Διευθυντής απλώς εξειδικεύει τα στοιχεία που καταδεικνύουν κατά τη γνώμη του, την άποψή του για την καταλληλότητα των προσώπων που συστήνει.

5

10

Αναμφίβολα η φύση των καθηκόντων που ανατέθηκαν σε υπάλληλο δεν αποτελεί νόμιμο κριτήριο για την πρόκριση υπαλλήλου έναντι συναδέλφου του, εκτός ίσως όπου προκύπτει ότι στον τελευταίο ανατέθηκαν, λόγω ανεπάρκειας περιορισμένα καθήκοντα. (Βλ. **Μαρούλλα Στεφάνου ν. Δημοκρατίας** (1990) 3 Α.Α.Δ. 3004.) Μέτρο κρίσης της αξίας των υποψηφίων είναι η επάρκεια και αποτελεσματικότητα με την οποία ασκούν τα καθήκοντά τους όπως αυτή αντικατοπτρίζεται στις ετήσιες υπηρεσιακές τους εκθέσεις και όχι η φύση ή το είδος της εργασίας που εκτελούν κατ' εντολή των ανωτέρων τους. (**Papadopoulos ν. The Republic** (1982) 3 C.L.R. 1070, **Χαραλαμπίδης ν. Δημοκρατίας** (1991) 3 Α.Α.Δ. 414). Υπάλληλος στον οποίο ανατέθηκαν περιορισμένα ή υποδεέστερα καθήκοντα δεν μπορεί να τίθεται σε μειονεκτική ή δυσμενέστερη θέση έναντι συναδέλφου του στον οποίο παρασχέθηκε η ευκαιρία για πλήρη ανάπτυξη των ικανοτήτων του. (**Μυροφόρα Αλεξάνδρου ν. Δημοκρατίας** (1995) 4 Α.Α.Δ. 244.)

15

20

25

Στην παρούσα υπόθεση δεν φαίνεται ότι οι τρεις συστηθέντες προτιμήθηκαν λόγω ειδικών καθηκόντων που τους ανατέθηκαν ή ότι στους άλλους υποψήφιους είχαν ανατεθεί υποδεέστερα καθήκοντα. Δεν μπορεί να λεχθεί ότι η αναφορά του Διευθυντή στα καθήκοντα των συστηθέντων θυματοποιεί είτε τον αιτητή, είτε άλλον υποψήφιο. Η αναφορά του Διευθυντή στα καθήκοντα των τριών επιλεγέντων γίνεται σαν σκιαγράφηση των ικανοτήτων των συστηθέντων και καμιά ουσιαστική σύγκριση δεν γίνεται με τα καθήκοντα που ανατέθηκαν στους άλλους υποψηφίους. Η μόνη σύγκριση που μπορεί να λεχθεί ότι γίνεται είναι η αναφορά ότι οι τρεις συστηθέντες είναι οι μόνοι που διαχειρίζονται αποθήκες τέτοιου μεγέθους ή σημασίας, αλλά η αναφορά γίνεται όχι σε σύγκριση με τους άλλους, αλλά για να καταφανεί η ικανότητα των συστηθέντων.

30

35

40

Δεν φαίνεται επίσης ορθή η θέση ότι ο Διευθυντής δεν προέβη

σε ουσιαστική σύγκριση των υποψηφίων και ότι η σύσταση του αποτελεί απλή επανάληψη της διατύπωσης του νόμου και συνεπώς δεν είναι αιτιολογημένη. Όπως έχει λεχθεί και προηγουμένως η σύσταση του Διευθυντή είναι αρκούντως λεπτομερής και καλύπτει πέραν των δύο σελίδων, δεν αποτελεί δε με οποιαδήποτε δεδομένα, απλή επανάληψη της διατύπωσης του νόμου. Το καθήκον του Διευθυντή όταν παρουσιάζεται ενώπιον της Επιτροπής είναι η παροχή των συστάσεών του για τους υποψηφίους που θεωρεί πλέον κατάλληλους για τη θέση. Εφόσον οι συστάσεις αυτές συνάδουν με το περιεχόμενο των προσωπικών φακέλων των υποψηφίων και τις εμπιστευτικές τους εκθέσεις, δεν υπέχει υποχρέωση να παράσχει χωριστή γνώμη για κάθε ένα υποψήφιο. Η σύσταση του προϊσταμένου του τμήματος είναι τρωτή όταν δεν συνάδει με τα στοιχεία των φακέλων. (**Φιλιππίδης ν. Δημοκρατίας**, ανωτέρω).

Δεν θα πρέπει επίσης να ξεχνούμε ότι καθ' όλο τον ουσιαστικό χρόνο οι προσωπικοί φάκελοι και οι εμπιστευτικές εκθέσεις των υποψηφίων που περιέχουν όλα τα σχετικά στοιχεία βρίσκονται συνεχώς ενώπιον της Επιτροπής. (Βλ. **Yiannoulla Louca ν. The Public Service Commission and Others** (1989) 3 C.L.R. 672. Βλ. επίσης **Καψοσιδέρης ν. Δημοκρατίας** (1995) 3 Α.Α.Δ. 170.) Είναι φανερό ότι όλοι οι υποψήφιοι λήφθηκαν υπόψη. Εν πάση περιπτώσει, δεν είναι αναγκαίο να γίνει μνεία ειδικά για κάθε υποψήφιο στο πρακτικό γιατί, στην απουσία οποιασδήποτε ένδειξης ότι οιοσδήποτε υποψήφιος έχει αποκλειστεί από το να ληφθεί υπόψη, τεκμαίρεται ότι όλοι λήφθηκαν δεόντως υπόψη. (Βλ. **Anna Piperi and others ν. The Republic** (1984) 3(B) C.L.R. 1306, **Michanicos and another ν. The Republic** (1976) 3 C.L.R. 237, 244).

Ο Διευθυντής έπρεπε να επιλέξει μεταξύ σχεδόν ίσων σε όλα υποψηφίων, τρεις των οποίων έπρεπε να καταλάβουν την επίδικη θέση. Παρέθεσε τα στοιχεία που συνθέτουν την προσωπική του γνώση και τα οποία καθιστούν τους συστηθέντες καταλληλότερους για προαγωγή. Το γεγονός ότι μερικά από τα στοιχεία πιθανώς να περιέχονται και στις υπηρεσιακές εκθέσεις δεν θα πρέπει να τον εμποδίσει να τα αναφέρει στη διατύπωση της αιτιολογημένης απόφασής του. Με βάση όλα τα πιο πάνω βρίσκω ότι η σύσταση του Διευθυντή δεν ήταν ανατιολόγητη και αόριστη και συνεπώς οι σχετικοί ισχυρισμοί του αιτητή θα πρέπει να απορριφθούν.

40

Περαιτέρω ο αιτητής ισχυρίζεται ότι η απόφαση της Επιτροπής ήταν ανατιολόγητη. Η ανάγκη αιτιολόγησης ούτως ώστε να καθίσταται δυνατός ο δικαστικός έλεγχος της απόφασης τονίστηκε σε αριθμό υποθέσεων. Είναι νομολογημένο ότι αν δεν

υπάρχει αιτιολόγηση, το Δικαστήριο αδυνατεί να ελέγξει αν η απόφαση ήταν εύλογα επιτρεπτή, για να είναι δε νοητός ο έλεγχος θα πρέπει η πραγματική βάση πάνω στην οποία στηρίχτηκε η απόφαση να είναι γνωστή. (Βλ. *Δημοκρατία ν. Γεώργιου Χατζηγεωργίου* (1994) 3 Α.Α.Δ. 574.) Στην παρούσα υπόθεση η Επιτροπή ανέλυσε την απόφασή της παραθέτοντας τα στοιχεία που έλαβε υπόψη, μεταξύ των οποίων τα προσόντα των υποψηφίων, την αρχαιότητά τους, τη σύσταση του Διευθυντή και τις υπηρεσιακές εκθέσεις στο σύνολό τους. Η απόφαση της Επιτροπής περιέχει όλα τα στοιχεία που παρέχουν τη δυνατότητα στο Δικαστήριο να προβεί σε δικαστικό έλεγχο. Είναι νομολογημένο ότι δεν είναι αναγκαία η αναφορά σε καθένα από τους υποψηφίους χωριστά και η Επιτροπή δεν είναι ανάγκη να αναφέρεται ονομαστικά στον κάθε υποψήφιο. Η Επιτροπή έχει ενώπιόν της όλους τους φακέλλους των υποψηφίων και στην απουσία μαρτυρίας ή ένδειξης περί του αντιθέτου είναι δεκτό ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη και συνέκρινε όλους τους υποψηφίους. (Βλ. *Μιλτιάδους και Άλλοι ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 1318.) Στην υπόθεση *Ανδρέας Χατζηδάς ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 1121, τονίστηκε ότι κανένας κανόνας του διοικητικού δικαίου δεν υποχρεώνει την αρμόδια Αρχή να καταγράφει τις νοητικές διεργασίες βάσει των οποίων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο ενδιαφερόμενος είναι καταλληλότερος για διορισμό από τους άλλους υποψήφιους. Καθήκον της Επιτροπής είναι να ερευνήσει όλα τα κρίσιμα στοιχεία και να αιτιολογήσει την απόφαση στο βαθμό που να καθίσταται ευχερής ο δικαστικός έλεγχος της απόφασης που λαμβάνεται. Δράττομαι της ευκαιρίας να παρατηρήσω ότι δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται το βαρύ και δύσκολο έργο που επωμίζεται η Επιτροπή κατά την ενάσκηση των καθηκόντων της και τις πρακτικές δυσκολίες που πολλές φορές αντιμετωπίζει. Όμως την ίδια στιγμή δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται και η ανάγκη για πιστή εφαρμογή του νόμου και των αρχών της διοικητικής δικαιοσύνης. Έτσι βρίσκω ότι η απόφαση της Επιτροπής είναι δεόντως αιτιολογημένη.

Ο τελευταίος ισχυρισμός του αιτητή είναι ότι η Επιτροπή απέτυχε να επιλέξει τον πραγματικά καλύτερο υποψήφιο. Ο αιτητής δεν υπερέιχε σε προσόντα των προαχθέντων αφού το ακαδημαϊκό προσόν το οποίο κατείχε δεν προβλεπόταν από το σχέδιο υπηρεσίας σαν απαιτούμενο προσόν, ούτε καν σαν επιπρόσθετο προσόν, ενώ το δίπλωμα του κρίθηκε ότι δεν ήταν σχετικό με τη φύση των καθηκόντων της θέσης. Συνελπώς οριακή μόνο σημασία μπορούσε να του αποδοθεί. Στην καλύτερη περίπτωση ο αιτητής θα μπορούσε να θεωρηθεί ισάξιος των συστηθέντων και τελικά

προαχθέντων, ενώ υστερούσε καταφανώς σε αρχαιότητα απ' αυτούς. Στη μια περίπτωση η αρχαιότητα του υπολειπόταν κατά τρία χρόνια και στην άλλη κατά δύο. Όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι οι συστηθέντες ήταν καθ' όλα εξαιρετοι υποψήφιοι.

5

Κάτω από τις περιστάσεις δεν μπορεί να λεχθεί ότι η Επιτροπή απέτυχε να επιλέξει τον πραγματικά καλύτερο υποψήφιο. Εφόσον η σύσταση του Διευθυντή είναι ουσιώδες στοιχείο προσδιορισμού της αξίας των υποψηφίων, η Επιτροπή ορθά έκρινε ότι η πλάστιγγα έκλινε υπέρ των συστηθέντων. Η απόφαση για την επιλογή τους ήταν εύλογα επιτρεπτή και το Δικαστήριο δεν μπορεί να επέμβει για να την ανατρέψει.

10

15 Εν όψει των πιο πάνω η προσφυγή του θα πρέπει να απορριφθεί. Η επίδικη διοικητική απόφαση επικυρώνεται. Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα εναντίον του αιτητή.

*Η προσφυγή απορρίπτεται με
έξοδα εναντίον του αιτητή.*